

משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

סרטי בורקס – חלק ג' שנות ה-70, מאפייני סרטי הבורקס

מקצוע: קולנוע

שם המורה: אור מנחם

שנות ה-70 – פריחה של ז'אנר סרטי הבורקס

• "לופו" (1970)

• "כץ וכרסו" (1971)

• "השוטר אזולאי" (1971)

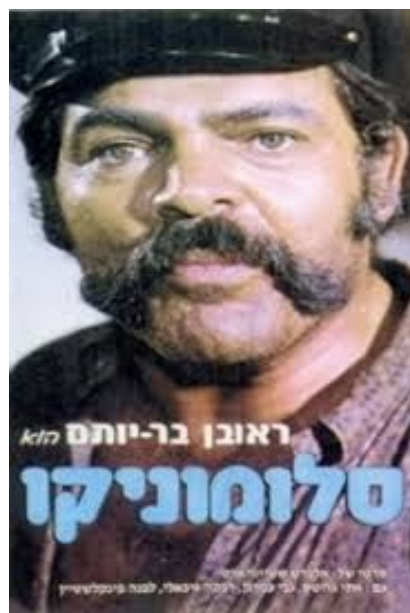
• "סלומניקו" (1972)

• "קזבלן" (1973)

• "צ'ארלי וחצי" (1974)

• "חגיגה בסנוקר" (1976).

• "משפחת צנעני" (1976)

"חגיגה בסנוקר" (1976)

שימו לב, כיצד מוצגות
הדמויות בקטע זה?

התייחסו
לסטראוטיפים של
אשכנזים ובני עדות
המזרח המופיעים
בקטע

<https://www.youtube.com/watch?v=4grYGW8Jblo&pbjreload=10>

מאפייני סרטי הבורקס

- המשפחה במרכז: במוקם הסיפור הזהרואי הצינני נלחזרמות משפחתיות.
- ניגודיות מוקצנת- בין תרבויות ועדות : ניגודים בין עני\עשיר, מזרחי\אשכנזי, חכם וערמומי/טיפש ורע לב .
- דמויות סטריאוטיפיות:
- מזרחי- בעל משפחה מרובת ילדים, חי בעוני, פולחנים משפחתיים ומסורתיים ואוריינטליים.
- אשכנזי – עשיר ובעל משפחה קטנה, לא שומר מסורת ומנהגיו אירופאי
- עיסוק בפריפריה: השוליים הגאוגרפים והחברתיים
- תמות: ניצחון האהבה על מכשולים חברתיים, כלכליים, מעמדיים וכו' , ריבוד חברתי, היחסים עם הממסד, פולקלור מקומי.

מאפיינים - המשך

- **ביקורת חברתית:** מחאה נגד הממסד האשכנזי שמפלה בין אשכנזים למזרחים, וביקורת על הבורגנות שאיבדה מערכיה
- **שימוש בשפת רחוב:** השימוש בשפה גבוהה נעשה מגוחך כאשר מסמל את העדה האשכנזית אל מול שפת "העם" והסלנג הספרדי
- **קומדיה פיזית (סלפסטיק):** המזרחיים, לועגים להגמוניה האשכנזית באמצעות מעשי קונדס שונים שמייצרים קומדיה פיזית.
- **"הפי אנד":** אסקפיזם, בדרך כלל חתונה. מיזוג עדויות. נישואין בין-עדתיים

אמצעי המבע

- מיעוט בצילומי פנים למול צילומי חוץ של שכונות עוני בעיקר בדרום ת"א ויפו.
- צילומי הפנים של בתי הדמויות המזרחיות מדגישים עוני, אנשים רבים בחללים קטנים.
- צבעוניות חמה, ועליזה: המזרחיים כאנשים תוססים, חמים
- משחק הדמויות המזרחיות מלאות ברגש .

לעומת זאת

- צילום בתי האשכנזיים: חדרים גדולים, ריקים, קרים, מעט דמויות.
- מוסיקה קלאסית, שירי ארץ-ישראל, צבעים קרים,
- משחק של הדמויות האשכנזיות מאופק: כל אלו מאפיינים עולם קר, סנובי, מנוכר

בעצם למה בורקס ?

המונח "סרט בורקס" נטבע ככל הנראה על-ידי במאי הקולנוע בועז דוידזון
"בשנת 71' עשיתי עם אסי דיין סרט בשם 'חצי חצי'. ומשום מה הייתה לי פנטזיה
שזה יהיה סרט צ'כי, אירופי ופיוטי. ואז תפסתי את עצמי ושאלתי מה פתאום סרט
צ'כי? אני הרי גדלתי וחייתי בתל אביב. וכמו שהיו אז מערבוני הספגטי האיטלקיים,
חשבתי שאני צריך לעשות "סרטי בורקס".
מאכל נעים חם וטעים ממש כמו הסרטים הללו.

• צפו בקטע מתוך הסרט "קזבלן" (מנחם גולם 1973)

מטלה לסיכום השיעור

<https://youtu.be/HVP29GqtjqE>

• חשבו מהי טענתו של קזה (יוסף סימנטוב) כלפי ג'וש מפקדו לשעבר בצבא?

• מהי כוונתו במילים "אני אין לי בית, אתה היית הבית שלי" ?

התייחסו לתפקידו של צה"ל במדיניות כור ההיתוך ?

סרקו את
ה-QR CODE
כדי לצפות בסרטון

סיכום

- הבורקס בשנות ה70
- מאפייני הז'אנר
- אמצעי המבע
- קזבלן

תודה שהשתתפתם בשיעור

מדינת ישראל
משרד החינוך

שימוש ביצירות מוגנות בזכויות יוצרים ואיתור בעלי זכויות

השימוש ביצירות במהלך שידור זה נעשה לפי סעיף 27א לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007. אם הינך בעל הזכויות באחת היצירות, באפשרותך לבקש מאיתנו לחדול מהשימוש ביצירה, זאת באמצעות פנייה לדוא"ל rights@education.gov.il